

άνοδος

το φροντιστήριο των επιτυχιών

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

08/06/26

ΘΕΜΑ Α1

α. Σχολικό βιβλίο: σελ. 23-24: «Εθνικές γαίες» ήταν οι ακίνητες, οι κτηματικές ιδιοκτησίες των Οθωμανών στις περιοχές που περιήλθαν στον έλεγχο του ελληνικού κράτους. Η γη αυτή ανήκε είτε στο οθωμανικό δημόσιο είτε σε μουσουλμανικά ιδρύματα είτε σε ιδιώτες, ως ιδιοκτησία ή ως δικαίωμα νομής (εκμετάλλευσης). Οι περιουσίες αυτές περιήλθαν στην κυριότητα του ελληνικού κράτους «επαναστατικώ δικαίω». [Για τις ελληνικές επαναστατικές κυβερνήσεις αποτέλεσαν το πρώτο και, ουσιαστικά, το μόνο κεφάλαιο στη διάρκεια του πολέμου, γι' αυτό και χρησιμοποιήθηκαν ως υποθήκη για τη σύναψη δανείων ή ως μέσα εξασφάλισης εσόδων, μέσω της εκποίησης τους. Η έκταση των γαιών αυτών μπορεί να υπολογιστεί μόνο κατά προσέγγιση, καθώς το σχετικό με την έγγειο ιδιοκτησία οθωμανικό καθεστώς ήταν περίπλοκο, όπως και οι μηχανισμοί απογραφής των περιουσιακών στοιχείων.] Υπολογίζεται ότι η έκταση των εθνικών κτημάτων ανερχόταν χονδρικά σε 4.000.000 έως 5.000.000 στρέμματα.

β. Σχολικό βιβλίο: σελ. 208: Ένα σοβαρό πρόβλημα που αντιμετωπίστηκε με επιτυχία από την πρώτη κυβέρνηση της Κρητικής Πολιτείας, ήταν το

καθεστώς της τοπικής Εκκλησίας. Με τον Οργανικό Νόμο του 1900, δόθηκε λύση σε ακανθώδη εκκλησιαστικά ζητήματα, όπως ήταν η σχέση της Εκκλησίας της Κρήτης με το Οικουμενικό Πατριαρχείο και η εκλογή Μητροπολίτη και Επισκόπων. Το βασικό σχήμα, που ισχύει με μικρές τροποποιήσεις έως σήμερα, είναι ένα καθεστώς ημιαυτόνομης Εκκλησίας, της οποίας ο Προκαθήμενος εκλέγεται από το Οικουμενικό Πατριαρχείο και η Κρητική Πολιτεία εκδίδει το Διάταγμα της αναγνώρισης και εγκατάστασής του.

γ. Σχολικό βιβλίο: σελ. 77: Ήταν πολιτικός σχηματισμός που εμφανίστηκε στην Εθνοσυνέλευση του 1862-1864, με μικρότερη απήχηση από τους Πεδινούς και τους Ορεινούς. Το Εθνικόν Κομιτάτον, υπό τον Επαμεινώνδα Δεληγιώργη, υποστήριζε την ανάπτυξη του κοινοβουλευτισμού και τον εκσυγχρονισμό της χώρας, οικονομική ανάπτυξη και μεταρρυθμίσεις στη διοίκηση και στο στρατό, πολιτισμική εξάπλωση στην Οθωμανική Αυτοκρατορία.

ΘΕΜΑ Α2

α. ΛΑΘΟΣ

β. ΛΑΘΟΣ

γ. ΣΩΣΤΟ

δ. ΣΩΣΤΟ

ε. ΣΩΣΤΟ

ΘΕΜΑ Β1

Σχολικό βιβλίο, σελ. 18: «Αν λάβουμε υπόψη... ασήμαντες.»

ΘΕΜΑ Β2

Σχολικό βιβλίο, σελ. 167: «Σημαντικότερες... εθνικό κορμό», προαιρετική αναφορά, **σχολικό βιβλίο: σελ. 166:** «Η μικρασιατική... νεοελληνικού έθνους.»

ΘΕΜΑ Γ

α. Σχολικό βιβλίο, σελ. 59: «Κατά την προεπαναστατική περίοδο... ασφάλεια.»

Συνδυαστικά θα αναφερθούμε και στα εξής σημεία του ΚΕΙΜΕΝΟΥ Α:

- Ο βαυαρός λόγιος Friedrich Thiersch το 1832, μετά από την επαφή του με ελληνικές πολιτικές ομάδες, περιέγραψε το σύστημα των πελατειακών σχέσεων.
- Η επικρατούσα κατάσταση της ελληνικής κοινωνίας, όπως είχε διαμορφωθεί για αιώνες ή και χιλιετίες, δημιούργουσε το σύστημα πελατειακών σχέσεων καθώς και καθιστούσε αναγκαία την ύπαρξη των προστατών.
- Η αδυναμία του συστήματος κεντρικής εξουσίας, η οποία θα μπορούσε να ελέγχει και να υπερασπίζεται τους ανθρώπους, τους ανάγκαζε να αναζητούν αλλού στηρίγματα και προστασία.
- Επιπλέον, ο απομονωμένος άνθρωπος, ανάλογα με τη δύναμη που διέθετε, είτε υποστήριζε κάποιον ισχυρό ή συσπείρωνε ο ίδιος γύρω του άλλους οπαδούς.

β. Σχολικό βιβλίο, σελ. 59: «Ο πρώτος φορέας... πλοιοκτητών.»

Συνδυαστικά θα αναφερθούμε και στα εξής σημεία του ΚΕΙΜΕΝΟΥ Β:

- Η οικογένεια αποτελούσε έναν φυσικό και αξιόπιστο σύμμαχο για την αντιμετώπιση των κινδύνων.
- Η οικογένεια, που περιελάμβανε πολλές γενεές και κλάδους, συνδεόταν οριζόντια με οικογένειες ίδιας κοινωνικής θέσης και κάθετα με οικογένειες πατρώνων, υψηλότερης κοινωνικής θέσης, που εξαρτιόνταν, με τη σειρά τους, από άνδρες με επιρροή.
- Πέντε ήταν οι θεσμοί οι οποίοι συντηρούσαν τις οριζόντιες συμμαχίες και ήταν αλληλέγγυοι στις κάθετες συμμαχίες

πελατειακών δικτύων, ενώ υποχρέωναν τα μέλη τους να συμμορφώνονται με συγκεκριμένους κανόνες συμπεριφοράς: γάμος, υιοθεσία, αδελφοποιία και κουμπαριά γάμου ή βάπτισης με κάποιον ισχυρό.

ΘΕΜΑ Δ

Σχολικό βιβλίο, σελ. 246-248: «Η κύρια πλουτοπαραγωγική πηγή... αλλά και της Ευρώπης.»

Συνδυαστικά θα αναφερθούμε στα εξής σημεία του ΚΕΙΜΕΝΟΥ Α:

- Το εμπόριο στον Εύξεινο Πόντο διεξαγόταν στις πόλεις της Τραπεζούντας και της Αμισού, ενώ αξιόλογα εμπορικά λιμάνια ήταν και αυτά της Κερασούντας, των Κοτυώρων, της Οινόης και των Σουρμένων.
- Το 1869, στην Τραπεζούντα η αξία των εισαγωγών ανερχόταν στα 62.787.464 φράγκα με χώρες προέλευσης την Αγγλία, την Περσία, τη Γαλλία, τη Ρωσία, την Ελβετία και προτελευταία την Ελλάδα με 131.150 φράγκα, ενώ η αξία των εξαγωγών ανερχόταν σε 37.901.438 φράγκα με κατεύθυνση την Περσία, την Κωνσταντινούπολη, τη Ρωσία, τη Γαλλία και τον Καύκασο.

Συνδυαστικά θα αναφερθούμε στα εξής σημεία του ΚΕΙΜΕΝΟΥ Β:

- Στον Πόντο, οικονομική δραστηριότητα παρατηρούνταν στα παράλια, όπου κυριαρχούσε το ελληνικό στοιχείο.
- Στην οικονομική δραστηριότητα ξεχώριζε η Τραπεζούντα, που αποτελούσε το κέντρο του εμπορίου μεταξύ της Περσίας και της Κασπίας με τη Μικρά Ασία και τη Δύση.
- Το εμπόριο της Τραπεζούντας ευνοήθηκε από το 1883 μέχρι το 1906 με τον ρωσικό αποκλεισμό που επιβλήθηκε στο περσικό εμπόριο λόγω του αποκλεισμού της οδού μέσω Καυκάσου.
- Η ελληνική ναυτιλία διαδραμάτιζε πρωταγωνιστικό ρόλο στο διαμετακομιστικό εμπόριο της Τραπεζούντας - τρίτη στη σειρά στις εισαγωγές και στις εξαγωγές της πόλης.
- Στην Τραπεζούντα, λειτουργούσε υποκατάστημα της Τράπεζας Αθηνών, ενώ σημαντικό ρόλο στην οικονομική ζωή του τόπου διαδραμάτιζε η δραστηριοποίηση των τραπεζικών και εμπορικών

οίκων των Γ. Καπαγιαννίδη, αδελφών Φωστηροπούλου, Θεοφύλακτου και Λεοντίδη.

- Σημαντικά εμπορικά κέντρα του Πόντου ήταν, επίσης, η Αμισός με τις εξαγωγές καπνού και την ύπαρξη του υποκαταστήματος της Τράπεζας Αθηνών, καθώς και η Κερασούντα και τα Κοτύωρα όπου, και σε αυτήν την περίπτωση, οι Έλληνες ήλεγχαν το εμπόριο.

Συνδυαστικά θα αναφερθούμε στα εξής σημεία του ΚΕΙΜΕΝΟΥ Γ:

- Η Αμισός, που στηριζόταν στον αγροτικό τομέα χάρη στην προνομιακή της θέση, που εξυπηρετούσε την κεντρική Ανατολία, εξήγε καπνό, σιτάρι, αλεύρι και βρόμη, ενώ στις εισαγωγές δεν παρατηρήθηκαν σημαντικές μεταβολές. Υπήρξε μείωση στα βαμβακερά, τα μάλλινα είδη, τα μέταλλα, και αύξηση στον καφέ, τα είδη σπιτιού και τη ζάχαρη.
- Η Κερασούντα, λόγω της προνομιακής της θέσης, εξυπηρετούσε τις κεντρικές επαρχίες της Μ. Ασίας και γι' αυτό το εμπόριό της χαρακτηρίζεται ως το πιο αποδοτικό τόσο στις εισαγωγές όσο και στις εξαγωγές.